

Φ. Ζαχαριάδης
8/4/1984

ΑΣ 1.36

ΘΕΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΗΣ ΡΕΠΟΡΤΑΖ

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΥΡΗΝΙΚΟ ΑΦΟΠΛΙΣΜΟ

« Έχει δύναμη η τέχνη »

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΣ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

Δημοσιεύουμε πιο κάτω απόσπασμα από την ομιλία της κυρίας ποιήτριας Έλλης Παιονίδου στην παγκόσμια συνάντηση διανοουμένων στο Παρίσι, που είχε σαν θέμα της τον πυρηνικό αφοπλισμό.

Ο μεγάλος γάλλος ποιητής και φίλος της Ειρήνης, Λουί Αραγκόν, που το όνομα του βρίσκεται επικεφαλής της «Ομάδας των Εκατό», είχε πει για την πατρίδα μου, την Κύπρο, που την επισκέφθηκε λίγο πριν από το θάνατό του:

«Η Κύπρος δεν παίρνει παρά ένα μικρό χώρο στη Μεσόγειο, όπως και η καρδιά στο σώμα του ανθρώπου, που πάλλει εντούτοις γεμάτη δύναμη...» Πραγματικά, αγαπητοί φίλοι, η Κύπρος είναι σαν μια κουκίδα πάνω στον παγκόσμιο χάρτη. Αν αγγίξετε πάνω το δάκτυλό σας, χάνεται. Κι όμως αυτή η μικροσκοπική κουκίδα, θα μπορούσε, κάποια μοιραία στιγμή, να γίνει ο σπινθήρας που να τινάζει ολόκληρη την ανθρωπότητα στον αέρα. Και σας ρωτώ: Πόσες τέτοιες κουκίδες, σπινθήρες υπάρχουν στον πλανήτη μας; Αν τις απαριθμούσαμε, έπρεπε να απαριθμήσουμε όλες τις μικρές και τις μεγάλες εστίες πολέμου και τοπικών συρράξεων, όλες τις στρατιωτικές βάσεις, κάθε αποθήκη πυρηνικών πυρομαχικών σε κάθε τετραγωνικό χιλιόμετρο γης, θάλασσας και αέρα. Κι αν παίρναμε μια πάνινη υδρόγειο σφαίρα και καρφώναμε πάνω της με καρφίτσες όλα αυτά τα σημεία κινδύνου που απειλούν την ανθρωπότητα φοβάμαι πως η σφαίρα μας θα είχε μετατραπεί σ' ένα τρομαχτικό αχινό, ένα τέρας που κουβαλάει σε κάθε χιλιόσπό του κορμιού του τα μέσα της αυτοκαταστροφής του».

Κι η τέχνη; Ποιά είναι η δύναμη της, η αποτελεσματικότητά της σ' αυτή τη σχιζοφρενική πραγματικότητα των γεγονότων και των αριθμών; Μόνο ένα παράδειγμα θα φέρω: Την ταινία: «Την επομένη...» που παρουσιάζει την επομένη μέρα της πυρηνικής καταστροφής. Ο μέσος αμερικανός θεατής, καθισμένος μέσα στη θαλπωρή και την ασφάλεια του «λίβινγκ ρουμ» του, βέβαιος ότι όλοι οι κίνδυνοι είναι μονάχα για τους άλλους, βέβαιος ότι οι δυο ωκεανοί του παρέχουν μια αιώνια μακαριότητα, ταρακουνήθηκε. Καμιά πολιτική δήλωση, κανένα άρθρο στις εφημερίδες, καμιά επιστημονική ανακοίνωση δεν είχε την επίδραση, άμεση και μαζική, που είχε αυτή η ταινία. Να λοιπόν που έχει δύναμη η τέχνη. Μήπως χρειάζεται να αναφερθούμε στην Γκουβέρνικα του Πικάσσο ή στο «Πόλεμος και Ειρήνη» του Τολστόη;

Κι αν μη ξεχνούμε, πως και η ίδια η Τέχνη κάνει αγώνα επιβίωσης. Μιλούμε για το ανθρώπινο είδος, πως θα χαθεί μετά από ένα γενικό πυρηνικό πόλεμο. Θα μπορούσαμε να προσθέσουμε. Το ανθρώπινο είδος θα χαθεί χωρίς να αφήσει ίχνη πίσω του. Γιατί μέσα στη φρενίτιδα και στην αλλοφροσύνη της αλληλοκαταστροφής, ποιος θα σκεφθεί να διατηρήσει ή να προφυλάξει τα αθάνατα έργα τέχνης, το Λούβρο, το Ερμιτάζ, τον Παρθενώνα, τις τραγωδίες του Αισχύλου ή τα έπη του Ομήρου, του Σαίξπηρ ή του Δάντη, τη μουσική του Μπετόβεν ή τις πορσελάνες της Κίνας, τα μνημεία των Ίνκας ή των Φαραώ, όλα εκείνα τα μικρά και τα μεγάλα που συνθέτουν τον ανθρώπινο πολιτισμό στην υπέροχη πολυμορφία αλλά και μο-

ναδικότητα του. Όλα αυτά που χρειάζονται μόχθοι και σοφία χιλιατηρίδων για να φτάσουν ως εμάς.

Η τέχνη λοιπόν η ίδια κάνει αγώνα επιβίωσης. Και στρατιώτες της εθελοντές επαγγελματίες, όλοι εμείς που την υπηρετούμε, άλλος λίγο, άλλος περισσότερο. Ο πόλεμος είναι βέβαια, άνισος, τα όπλα μας δεν μπορούν να συγκριθούν με τα πυρηνικά. Ας σκεφτούμε όμως πως σ' αυτό

τον αγώνα δεν είμαστε μόνοι. Πλάι στην Τέχνη, μάχεται η Επιστήμη, που κι αυτή βλέπει με φρίκη και δέος να απειλούνται όλα τα επιτεύγματα της. Και πλάι στην Επιστήμη μάχεται η ίδια η μητέρα Φύση, με τα αλάνθαστα έσοικτα της. Στον αγώνα αυτό δεν υπάρχουν σύνορα γλώσσας, θρησκείας, φυλής ή φύλου. Είναι μονάχα από τη μια μεριά η ζωή με όλα τα υπέροχα που την συνοδεύουν και από την άλλη ο θάνατος

και το αιώνιο σκοτάδι.

Επιτρέψτε μου, κλείνοντας να ξαναθυμηθώ τον μεγάλο Αραγκόν και μια φράση του, που έγραψε μόλις πληροφορήθηκε για το πραξικόπημα και την εισβολή στην Κύπρο, το 1974, μα που έχει, νομίζω γενικότερη ισχύ και σημασία:

« Ότι είναι γιγάντιο και ωραίο σ' αυτό τον κόσμο δεν μπορεί να νικηθεί ».

